

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 169/2019-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Peter Szárszoi, s. r. o., Štefánikova 8, Michalovce, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Szárszoi, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 48/2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 48/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trebišov prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 48/2012 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Trebišov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trebišov je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie JUDr. Peter Szárszoi, s. r. o., Štefánikova 8, Michalovce, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

I.A Obsah ústavnej s'ťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2019 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „s'ťažovateľ“ alebo „žalobca“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Szárszoiom, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 48/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ sa v procesnom postavení žalobcu žalobou doručenou okresnému súdu 20. januára 2012 domáhal od žalovaného zaplata

náhrady škody spôsobenej trestným činom vo výške 16 833,66 € s príslušenstvom po tom, čo v bol v trestnom konaní odkázaný s náhradou škody na občianske súdne konanie.

3. Sťažovateľ vytýka okresnému súdu, že do podania ústavnej sťažnosti počas 8 rokov na okresnom súde nebolo vo veci vydané meritórne rozhodnutie. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že okresnému súdu trvalo až 3 roky vysporiadať sa s jeho žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov. Napokon sťažovateľ zdôraznil, že predmetom konania je náhrada škody spôsobenej trestným činom a predmetný trestný čin bol spáchaný v roku 2010, teda pred viac ako 9 rokmi. Sťažovateľ zastáva názor, že nečinnosťou súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote, tiež s poukazom na to, že aj podpredsedníčka okresného súdu v reakcii na jeho sťažnosť na postup súdu vyhodnotila túto ako dôvodnú a uznala, že postupom okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom vo veci.

4. Sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 €. Výšku uplatneného finančného zadosťučinenia odôvodnil tým, že neefektívna činnosť a nečinnosť okresného súdu sa premietli do jeho pocitu totálnej neistoty a bezmocnosti.

5. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trv. bytom [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn.: 14C/48/2012 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trv. bytom [REDAKOVANÉ] finančné zadosťučinenie

v sume 5.000,-EUR, ktoré je Okresný súd Trebišov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trebišov je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trv. bytom [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 346,26 EUR (2x úkon právnej služby v hodnote 163,33 € + 2x režijný paušál v hodnote 9,80 €) na účet jeho právneho zástupcu [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

I.B Procesný postup ústavného súdu, chronológia úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 169/2019-13 z 11. decembra 2019 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

7. Ústavný súd výzvou z 20. decembra 2019 vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predseda okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 23. januára 2020 uznal, že v napadnutom konaní došlo v určitých úsekoch konania k individuálnym pochybeniam, ktoré mali za následok nečinnosť okresného súdu. Predseda okresného súdu zároveň poukázal na pracovné zaťaženie, ale aj nasadenie a výkonnosť súčasnej zákonnej sudkyne. Napokon podotkol, že otázku posúdenia prietahov v predmetnom konaní ponecháva na zváženie ústavnému súdu. V pripojenom vyjadrení zákonná sudkyňa zhrnula iba svoju činnosť od roku 2017 s poukazom na skutočnosť, že z jej strany v predmetnom konaní nedošlo k zbytočným prietahom. Predseda okresného súdu zároveň súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti.

8. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 48/2012 zistil, že v napadnutom konaní vykonal okresný súd dosiaľ tieto úkony:

- Dňa 31. januára 2012 súd vydal platobný rozkaz sp. zn. 14 Ro 16/2012.

- Dňa 21. februára 2012 bol súdu doručený odpor žalovaného proti vydanému platobnému rozkazu. Dňa 29. februára 2012 súd vyzval žalobcu na vyjadrenie k odporu.
- Dňa 13. marca 2012 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu k odporu.
- Dňa 4. apríla 2012 bol daný pokyn kancelárii na doručenie výziev pre strany sporu.
- Dňa 16. apríla 2012 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu.
- Dňa 2. mája 2012 súd nariadil termín pojednávania, ktorý určil na 12. jún 2012.
- Dňa 29. mája 2012 bola súdu doručená žiadosť žalobcu o odročenie pojednávania, ktorá bola odôvodnená tým, že si žalobca v krátkom čase zvolí právneho zástupcu pre toto konanie.
- Dňa 14. júna 2012 súd vyzval žalobcu na predloženie lekárskeho posudku a listinných dôkazov pod následkami poriadkových opatrení.
- Dňa 22. júna 2012 boli súdu žalobcom predložené listinné dôkazy a plná moc, ktorú udelil [REDAKOVANÉ] na jeho zastupovanie v tomto konaní.
- Dňa 23. augusta 2012 súd nariadil pojednávanie na 20. september 2012.
- Dňa 14. septembra 2012 právny zástupca žalobcu ospravedlnil neúčast' na pojednávaní a súhlasil s tým, aby súd konal v jeho neprítomnosti.
- Dňa 17. septembra 2012 bolo súdu doručené podanie žalovaného.
- Dňa 20. septembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na účely nariadenia znaleckého dokazovania.
- Dňa 1. októbra 2012 boli súdu zaslané podklady od žalovaného preukazujúce to, že zaplatil náklady spojené s liečbou žalobcu Všeobecnej zdravotnej poisťovni a náklady súvisiace s právnym zastúpením žalobcu ako poškodeného v trestnom konaní pod sp. zn. 3 T 46/2011.
- Dňa 1. októbra 2012 žalobca doručil súdu podanie, obsahom ktorého boli skutočnosti, ktoré by mali byť predmetom znaleckého dokazovania.
- Dňa 1. októbra 2012 bolo súdu doručené podanie žalovaného s navrhovanými otázkami pre súdnych znalcov, ktoré boli doplnené podaním doručeným 9. októbra 2012.
- Dňa 14. januára 2013 uznesením č. k. 14 C 48/2012-84 nariadil súd znalecké dokazovanie a toho istého dňa uznesením č. k. 14 C 48/2012-86 uložil stranám sporu povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

- Dňa 26. februára 2013 bolo súdu doručené podanie žalobcu, ktorým navrhol doplniť znalecké dokazovanie aj z odboru psychiatrie.

- Dňa 29. apríla 2013 súd urgovoval znalca Doc. MUDr. Vladimíra Máliša, CSc., s cieľom predloženia znaleckého posudku.

- Dňa 30. mája 2013 bol súdu doručený znalecký posudok č. 2/2013 vypracovaný Doc. MUDr. Vladimírom Málišom, CSc.

- Dňa 11. júna 2013 rozhodol súd uznesením č. k. 14 C 48/2012-119 o znalečnom.

- Dňa 10. júna 2013 uložil súd stranám sporu povinnosť zložiť preddavok na trovy ďalšieho znaleckého dokazovania.

- Dňa 13. júna 2013 doručil súd znalecký posudok na vyjadrenie stranám sporu.

- Dňa 11. júla 2013 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k znaleckému posudku.

- Dňa 21. augusta 2013 bol súdu doručený znalecký posudok č. 8/2013 spoločnosti Forenza – znalecká organizácia psychiatrická, spol. s r. o.

- Dňa 2. septembra 2013 dal súd pokyn doručiť znalecký posudok stranám sporu na vyjadrenie a rozhodol o znalečnom uznesením č. k. 14 C 48/2012-159.

- Dňa 18. septembra 2013 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k znaleckému posudku.

- Dňa 30. septembra 2013 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu k znaleckému posudku.

- Dňa 21. októbra 2013 dal súd pokyn doručiť vyjadrenia účastníkov konania k znaleckému posudku, ako aj k námietkam príslušným znalcom.

- Dňa 13. januára 2014 bolo súdu doručené vyjadrenie spoločnosti Forenza – znalecká organizácia psychiatrická, spol. s r. o., k námietkam žalobcu.

- Dňa 25. februára 2014 súd urgovoval znalca Doc. MUDr. Vladimíra Máliša, CSc., na podanie vyjadrenia k námietkam žalobcu k jeho znaleckému posudku.

- Dňa 15. apríla 2014 súd opakovane urgovoval znalca Doc. MUDr. Vladimíra Máliša, CSc., lebo na predchádzajúcu výzvu nereagoval.

- Dňa 16. septembra 2014 súd šetrením zistil, že znalec Doc. MUDr. Vladimír Máliš, CSc., v máji 2014 zomrel.

- Dňa 16. septembra 2014 súd nariadil pojednávanie, ktoré určil na 28. október 2014.

- Dňa 28. októbra 2014 sa vykonalo pojednávanie v tejto veci a bolo odročené na 9. december 2014 na účely vyhodnotenia dokazovania.

- Dňa 8. decembra 2014 bolo súdu doručené podanie žalobcu, návrh na vykonanie dôkazu.

- Dňa 9. decembra 2014 sa vykonalo pojednávanie v tejto veci, ktoré bolo odročené na neurčito na účely vykonania kontrolného znaleckého dokazovania z odboru oftalmológie a psychiatrie.

- Dňa 10. marca 2016 nová zákonná sudkyňa JUDr. Jana Berešová telefonicky kontaktovala znalca, ktorého mienila ustanoviť za znalca *ad hoc*.

- Dňa 10. marca 2016 nariadil súd znalecké dokazovanie uznesením č. k. 14 C 48/2012-247 a ustanovil znalca z odboru zdravotníctva, odvetvia farmakológie – Izák Vision Center, s. r. o., Banská Bystrica.

- Dňa 10. marca 2016 uznesením č. k. 14 C 48/2012-251 súd ustanovil znalca z odvetvia psychiatrie – Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela Pezinok.

- Dňa 11. marca 2016 doručil súd oznámenie o stave konania Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Trebišov.

- Dňa 16. marca 2016 bolo vydané opravné uznesenie č. k. 14 C 48/2012-255.

- Dňa 18. marca 2016 bolo súdu doručené odvolanie žalovaného proti uzneseniu, ktorým súd rozhodol o jeho povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

- Dňa 31. marca 2016 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu proti uzneseniu, ktorým súd rozhodol o jeho povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, a žiadosť žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov. Súčasťou žiadosti bolo aj vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania k rozhodnutiu o oslobodení od súdnych poplatkov z 30. marca 2016 a ďalšie listinné dôkazy preukazujúce jeho majetkové pomery.

- Dňa 1. apríla 2016 bolo súdu doručené odmietnutie výkonu znaleckej činnosti ustanoveným znalcom Psychiatrickou nemocnicou Philippa Pinela Pezinok.

- Dňa 13. apríla 2016 bola súdu doručená žiadosť znalca Izák Vision Center, s. r. o., o zaslanie zdravotníckej dokumentácie žalobcu vrátane znaleckých posudkov očných lekárov.

- Dňa 25. apríla 2016 súd vyzval žalobcu na predloženie ďalších dôkazov na preukázanie jeho majetkových pomerov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

- Dňa 5. mája 2016 bola súdu doručená odpoveď Daňového úradu Košice, pobočky Trebišov, súčasťou ktorej boli daňové priznania k dani z príjmov fyzickej osoby (žalobcu) za roky 2014, 2015.

- Dňa 10. júna 2016 súd uznesením č. k. 14 C 48/2012-301 ustanovil znalca z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie – Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., Nové Zámky. V súdnom spise na č. l. 303 sa nachádza prípis z 10. júna 2016, z obsahu ktorého vyplýva, že súd zasiela spisový materiál na účely vypracovania znaleckého posudku znalcovi Izák Vision Center, s. r. o., Banská Bystrica. V spise chýba dôkaz o tom, že sa tento prípis znalcovi spolu so spisom doručoval.

- Z potvrdenia z 22. mája 2017 vyplýva, že vec bola pridelená na konanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Renáte Ďurkovej.

- Dňa 14. januára 2018 súd urgoval znalca Izák Vision Center, s. r. o., Banská Bystrica, na zaslanie znaleckého posudku.

- Dňa 24. januára 2018 bolo súdu doručené oznámenie znalca Izák Vision Center, s. r. o., o tom, že spis mu Okresným súdom Trebišov zaslaný nebol, a preto nemohol pristúpiť ani k vypracovaniu znaleckého posudku.

- Dňa 5. apríla 2018 bol do súdneho spisu založený úradný záznam, z obsahu ktorého vyplýva, že predchádzajúca sudkyňa JUDr. Jana Berešová v tento deň v archívnej miestnosti č. 28 v budove Okresného súdu Trebišov za prítomnosti dozornej úradníčky Márie Gudovej pri preberaní spisov C a Cb patriacich do senátu 11, fyzicky našla spis na zemi pod písacím stolom. Z elektronického registra bolo zistené, že tento spis bol 22. mája 2017 pridelený sudkyňi JUDr. Renáte Ďurkovej, ktorej bol asistentkou senátu 11 C Vierou Berkyovou osobne odovzdaný 5. apríla 2018 ako zákonnej sudkyňi.

- Dňa 10. mája 2018 súd zaslal znalcovi Izák Vision Center, s. r. o., originál spisu sp. zn. 14 C 48/2012 na účely vypracovania znaleckého posudku.

- Dňa 12. júla 2018 bolo súdu doručené oznámenie znalca Izák Vision Center, s. r. o., Banská Bystrica, v zmysle ktorého znalec znalecký posudok nemôže vypracovať, lebo ho môže podať len odborník oftalmológ na základe výsledku elektrofyzilogických vyšetrení

sietnice a zrkového nervu a znalec takéto prístrojové vybavenie nevlastní, preto nemôže vykonať komplexné vyšetrenie pacienta potrebné na vypracovanie znaleckého posudku.

- Dňa 9. novembra 2018 súd telefonicky zisťoval na špecializovaných pracoviskách v Bratislave, či v prípade, ak ich súd ustanoví za znalca *ad hoc*, budú súhlasiť s ustanovením a vypracujú znalecký posudok.

- Z úradného záznamu z 23. januára 2019 bolo zistené, že uznesenie vypracované sudkyňou JUDr. Janou Berešovou nachádzajúce sa na č. l. 301 nebolo expedované, nie je na ňom uvedený dátum expedovania ani podpis osoby, ktorá doručenie realizovala. Po konzultácii so sudkyňou JUDr. Ďurkovou asistentka senátu Henrieta Ďugošová 23. januára 2019 vyexpedovala rozhodnutie č. k. 14 C 48/2012-301 z 10. júna 2016 stranám sporu a ich právnym zástupcom.

- Dňa 23. januára 2019 bol daný pokyn pre vyššieho súdneho úradníka na rozhodnutie o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

- Dňa 28. januára 2019 bolo súdu doručené odvolanie žalovaného proti uzneseniu č. k. 14 C 48/2012-301 z 10. júna 2016 v časti, v ktorej súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sumu 300 € na trovy znaleckého dokazovania.

- Dňa 31. januára 2019 súd vyzval žalobcu na predloženie aktuálnych dokladov preukazujúcich a odôvodňujúcich jeho majetkové pomery pre účely rozhodnutia o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a vykonal ďalšie šetrenie prostredníctvom Daňového úradu Košice, pobočky Trebišov a živnostenského registra Okresného úradu Trebišov týkajúce sa žalobcu.

- Dňa 8. februára 2019 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu proti uzneseniu č. k. 14 C 48/2012-301 z 10. júna 2016 v rozsahu, v ktorom mu bola uložená povinnosť zaplatiť sumu 300 € z titulu preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

- Dňa 11. februára 2019 boli súdu doručené podklady z Daňového úradu Košice, pobočky Trebišov. Dňa 13. marca 2019 uznesením č. k. 14 C 48/2012-366 priznal súd žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v plnom rozsahu.

- Dňa 18. júla 2019 bol daný pokyn kancelárii na vyhotovenie predkladacej správy a predloženie spisu Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o odvolaniach žalovaného proti uzneseniam súdu prvej inštancie z 10. marca 2016 a 10. júna 2016.

- Dňa 26. júla 2019 bola vyhotovená predkladacia správa Krajskému súdu v Košiciach.

- Z potvrdenia na č. l. 380 vyplýva, že spis bol doručený Krajskému súdu v Košiciach 12. augusta 2019 do senátu 11 Co.

- Dňa 23. augusta 2019 bola vec vrátená Okresnému súdu Trebišov Krajským súdom v Košiciach ako nedôvodne predložená na odvolacie konanie.

- Dňa 10. januára 2020 uznesením č. k. 14 C 48/2012-399 súd zrušil výrok uznesenia Okresného súdu Trebišov č. k. 14 C 48/2012-247 z 10. marca 2016 o povinnosti strán sporu zložiť zálohu vo výške 300 € na náklady znalečného a výrok uznesenia Okresného súdu Trebišov č. k. 14 C 48/2012-301 z 10. júna 2016 o povinnosti strán sporu zložiť sumu 300 € na trovy znalečného. Rozhodnutie dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

- Dňa 10. januára 2020 súd nariadil pojednávanie v tejto veci, a to na 3. marec 2020.

9. Po doručení vyjadrenia okresného súdu a pripojeného súdneho spisu ústavný súd prípisom z 23. januára 2020 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v prípade, ak by to považoval za potrebné, zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal. Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 3. februára 2020 uviedol, že vyjadrenie predsedu okresného súdu potvrdzuje opodstatnenie podanej ústavnej sťažnosti, a preto na nej zotrval. Zároveň súhlasil s upustením od ústneho pojednávania pred ústavným súdom.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

17. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 48/2012 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské

práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

20. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“, a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

- právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
- správanie účastníka súdneho konania a
- postup samotného súdu.

Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

III.A Právna a faktická zložitosť veci

22. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd podotýka, že posudzovanie podmienok a výšky náhrady škody spôsobenej trestným činom sa síce nevyznačuje zložitou po právnej stránke, ale v niektorých prípadoch môže byť komplikované po stránke skutkovej, pretože nutnosťou je častokrát rozsiahle a náročné znalecké dokazovanie. V tejto súvislosti však ústavný súd konštatuje, že ani faktická zložitosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za priet'ahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami v činnosti súdu vrátane jeho nečinnosti (m. m. I. ÚS 47/96, I. ÚS 173/2017). So znaleckým dokazovaním bol problém aj tomto prípade, ale viaceré postupy okresného súdu pri nariaďovaní kontrolných znaleckých posudkov (viac je uvedené v časti III.C) možno pripísať práve na vrub neefektívnej činnosti súdu.

III.B Správanie účastníka konania

23. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu, konštatuje, že správanie s'ťažovateľa v predmetnom súdnom konaní nemalo negatívny vplyv na dĺžku konania. S'ťažovateľ zapríčinil odročenie prvého nariadeného pojednávania v predmetnej veci na účely výberu právneho zástupcu pre konanie. Následne po tom, čo s'ťažovateľ inicioval vyhotovenie kontrolných znaleckých

posudkov, požiadal v reakcii na uloženú povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd ale tejto žiadosti sťažovateľa v plnej miere vyhovel (hoci až po troch rokoch, a teda dĺžku súdneho rozhodovania o tejto parciálnej otázke nemožno pripočítať na vrub sťažovateľovi), preto žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov nie je možné považovať za úkon na strane sťažovateľa, ktorý by zbytočne predĺžil predmetné súdne konanie. Aj správanie sťažovateľa teda mohlo mať do určitej miery negatívny vplyv na dĺžku konania, ale iba v zanedbateľnej miere oproti nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu.

III.C Postup okresného súdu v napadnutom konaní

24.1 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Z doterajšieho priebehu napadnutého konania popísaného v bode 8 odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že došlo k viacerým na prvý pohľad očividným obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (obdobie od 9. decembra 2014 do 10. marca 2016 v trvaní 15 mesiacov, obdobie od 10. júna 2016 do 14. januára 2018 v trvaní ďalších 15 mesiacov a obdobie od 12. júla 2018 do 9. novembra 2018 v trvaní 4 mesiacov), keď okresný súd nevykonal žiadny úkon v predmetnom konaní. V napadnutom konaní teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v celkovej dĺžke 34 mesiacov, čo možno v kontexte danej veci považovať za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

24.2 Ústavný súd poukazuje aj na zjavne neefektívny postup okresného súdu, keď v troch prípadoch postupoval chaoticky a v konečnom dôsledku zbytočne predĺžil predmetné konanie. Prvým prípadom je situácia, keď uznesením č. k. 14 C 48/2012-247 z 10. marca 2016 nariadil okresný súd znalecké dokazovanie a ustanovil *ad hoc* znalca (Izák Vision Center, s. r. o., Banská Bystrica), ale súdny spis mu zaslal až 10. mája 2018, pričom 12. júla 2018 tento znalec vrátil súdny spis okresnému súdu s tým, že na vyhotovenie znaleckého posudku nemá potrebné prístrojové vybavenie. Z chronológie úkonov v predmetnom konaní je navyše zrejmé, že súdny spis bol v uvedenom období prakticky stratený a našiel sa iba náhodou pri preberaní súdnej agendy v archívnej miestnosti

pod stolom 5. apríla 2018. Druhou problémovou situáciou bola skutočnosť, že uznesenie č. k. 14 C 48/2012-301 z 10. júna 2016 o ustanovení iného znalca (Ústav pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., Nové Zámky) nebolo vôbec expedované, čo sa zistilo až 23. januára 2019, keď bolo predmetné rozhodnutie odoslané znalcovi. Tretia situácia nastala pri predložení odvolaní odvolaciemu súdu. Dňa 18. júla 2019 predložil okresný súd súdny spis odvolaciemu súdu, aby rozhodol o odvolaniach žalovaného proti procesným rozhodnutiam okresného súdu (ktorými rozhodol o ustanovení znalcov a uložení povinnosti stranám v konaní zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania). Hneď 12. augusta 2019 bola vec odvolacím súdom vrátená ako nedôvodne predložená na odvolacie konanie (s poukazom na zmenenú situáciu v konaní a možnosť vyhovieť odvolaniam v rámci autoremedúry). Následne uznesením č. k. 14 C 48/2012-399 z 10. januára 2020 okresný súd zrušil odvolaniami napadnuté procesné rozhodnutia sám.

IV.

Záver

IV.A K bodu 1 výrokovej časti nálezu

25. Na základe skutočností uvedených v predošlej stati ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 48/2012 porušené boli.

IV.B K bodu 2 výrokovej časti nálezu

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov, a to aj napriek skutočnosti, že sťažovateľ to v petite svojej ústavnej sťažnosti nenavrhol.

IV.C K bodu 3 a 5 výrokovej časti nálezu

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

31. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské

práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ktorú odôvodnil tým, že dosiaľ neskončené konanie v ňom vzbudzuje pocity neistoty a beznádeje. Ústavný súd považoval sťažovateľom uplatnenú sumu za neprimeranú. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti predmetnej veci – na dĺžku napadnutého konania a na zistený rozsah neodôvodnenej nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu, ale aj s ohľadom na procesnú aktivitu sťažovateľa mu priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a v prevyšujúcej časti jeho ústavnej sťažnosti nevyhoviel.

IV.D K bodu 4 a 5 výrokovej časti nálezu

34.1 Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

34.2 Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

35. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním právnym zástupcom. Sťažovateľ si uplatnil túto náhradu trov konania ešte v samotnej ústavnej sťažnosti vo výške 346,26 €, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti).

36.1 Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa náhradu trov konania v sume 346,26 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby

za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2019 v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

36.2 Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za vyjadrenie z 3. februára 2020, pretože tento úkon nepovažoval za účelne vynaložený. Vo vyjadrení z 3. februára 2020 sťažovateľ neuviedol žiadne nové skutočnosti a prakticky len zotrval na svojich stanoviskách zo samotnej ústavnej sťažnosti.

37. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

V.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu